
Državni izpitni center

M 0 7 2 5 4 1 1 4

JESENSKI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 30. avgust 2007

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Naloge izbirnega tipa****Pravilni odgovori:**

1.	B
2.	D
3.	B
4.	C
5.	D
6.	A
7.	D
8.	C
9.	A
10.	B
11.	C
12.	E*

* Opomba: V izpitni poli je pravilen odgovor E, na listu za odgovore je pravilen odgovor, če je zapisana črka E ali A in pobarvan krogec A.

IZPITNA POLA 2**Strukturirani eseji****1. ESEJ**

ZNANJE**Poimenovanje in opis delov strukture duševnosti**

Ono (id): Je nezavedni del duševnosti, ki deluje po načelu ugodja; sestavljajo ga nagoni in potlačene vsebine.

Jaz (ego): Je zavestni del duševnosti; deluje po načelu realnosti; razumski del duševnosti.

Nadjaz (super-ego):
Je deloma zavestni, deloma nezavedni del duševnosti; pomeni ponotranjene moralne norme, vrednote in ideale, človekovo vest.

2. raven: poimenovani in opisani vsi 3 deli strukture duševnosti 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kompleksnosti opisa. Za 4 točke mora opis posameznega dela strukture vsebovati tudi določitev zavestnosti oziroma nezavednega. Če kandidat navede, da pri uporabi obrambnih mehanizmov tudi JAZ deluje nezavedno, se odgovor upošteva kot pravilen.

1. raven: poimenovani 3 deli, opisana 2 dela strukture duševnosti 2 točki

poimenovani 3 deli, opisan 1 del strukture duševnosti 1 točka
ali poimenovana in opisana 2 dela strukture

RAZUMEVANJE IN UPORABA**Odnos med posameznimi deli strukture duševnosti**

Ono Želi zadovoljiti svoje težnje nemudoma in za vsako ceno, zato je v konfliktu z jazom in nadjazom; daje energijo za delovanje jaza.

Jaz Skuša vzpostavljati ravnovesje med zahtevami nadjaza in impulzi onega; trudi se zadovoljiti ono ob upoštevanju zahtev zunanjega sveta in nadjaza; največkrat je v konfliktu z obema strukturama; pomaga si s potlačevanjem in z drugimi obrambnimi mehanizmi.

Nadjaz Postavlja družbene zapovedi in moralne prepovedi; nadzoruje jaz in ga kritizira.

OPOMBA: Upošteva se tudi smiselna ponazoritev odnosov z jezdecem in konjem.

4. raven: ustrezno razložen odnos med vsemi 3 deli strukture duševnosti 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kompleksnosti razlage.

3. raven: ustrezno razložen odnos med 2 deloma strukture duševnosti 2 točki

splošna razlaga odnosa med strukturami duševnosti 1 točka
(npr: Med deli strukture duševnosti obstaja konflikt.)

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE**Presoja doživljanja in vedenja, če prevlada**

ono: kadar so impulzi premočni, nastopijo motnje v socialnem in čustvenem razvoju; zmanjša se stik z realnostjo; osebi je pomemben predvsem užitek; obnaša se egocentrično ...;

jaz: vedenje je prilagojeno situaciji; doživljanje sebe in drugih je realno ...

nadjaz: če je nadzor premočen, nastopijo nevrotske motnje; prevelika strogost, samokritičnost, občutja krivde ...;

6. raven:	presoja za vse 3 dele duševne strukture	4 točke
	presoja za 2 dela duševne strukture	3 točke
5. raven:	presoja za 1 del duševne strukture	2 točki
	splošna presoja	1 točka

OPOMBA: Presoja je splošna, če kandidat ne presodi posledic za posamezni del strukture, temveč samo našteva, npr.: nastopijo frustracije, potlačitev, nevroze ...

---

 2. ESEJ

ZNANJE**Opredelitev pomnjenja:**

- je proces usvajanja, ohranjanja in obnavljanja informacij;
- je ohranjanje (vztrajanje) spominskih sledi;
- je ohranjanje naučene snovi oziroma gradiva (vsebin).

Opredelitev pozabljanja:

- je izginjanje (brisanje) spominskih sledi;
- je izgubljanje naučene snovi oz. gradiva (vsebin).

OPOMBA: Zadostuje po 1 opredelitev za vsak proces.

Spremembe v procesu pozabljanja:

- vsebina se skrči,
- podrobnosti izginejo,
- enote se povežejo v celoto, celota je bolj zaokrožena,
- vsebina se poenostavi, postane bolj logična, smiselna,
- pozabljene dele dopolnimo v skladu s potrebami in čustvi,
- drugi smiselni odgovori.

2. raven:	opredelitev obeh procesov in opisane 3 spremembe	4 točke
	opredelitev obeh procesov in opisani 2 spremembi	3 točke
1. raven:	opredelitev 1 procesa in opisani 2 spremembi ali opredelitev obeh procesov	2 točki
	opredelitev 1 procesa ali opisani 2 spremembi	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA

Primer ponazoritve sprememb v učni snovi pri nekem šolskem predmetu **s pojasnitvijo:**

npr.: dijak je bil vprašan zgodovino:

- od desetih letnic, ki naj bi jih navedel v zvezi z nekim poglavjem, je znal natančno povedati samo 5 letnic, druge je pozabil, ker se mu niso zdele tako pomembne ...;
- spremenil je zaporedje dogodkov v nekem zgodovinskem obdobju, ker se mu je zdelo takšno zaporedje bolj smiselno ...;
- cesarja Franca Jožefa je preimenoval v Jožeta, ker je to ime bolj domače ...

4. raven:	primer ponazoritve z 2 razvidnima spremembama v snovi s pojasnitvama	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti pojasnitev.	
3. raven:	primer ponazoritve z 1 razvidno spremembo v snovi s pojasnitvijo	2 točki
	primer ponazoritve z 1 razvidno spremembo v snovi	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE

Presoja načinov (strategij) za izboljšanje zapornitve snovi pri šolskem učenju z utemeljitvami, npr.:

- sprotno učenje, sistematično učenje:
da se snov postopoma povezuje in se postopoma uskladišči ...;
- ponavljanje (aktivna učna metoda):
ker se s ponavljanjem spominske sledi utrdijo ...;
- učenje po delih in z odmori:
zaradi učinka začetka in konca; med odmorom (počitkom) se utrdijo spominske sledi, da možgani sami organizirajo snov in jo povežejo z že obstoječim znanjem ...;
- povezovanje delov snovi med seboj:
da se ustvarijo asociacijske mreže in pozneje snov laže prikličemo iz dolgotrajnega spomina ...;
- povezovanje snovi s prejšnjim znanjem:
da uskladiščimo novo znanje v obstoječe asociacijske mreže ...;
- izpisovanje, podčrtovanje, povzemanje:
da snov postane za nas bolj pregledna; da poudarimo najpomembnejše podatke, ki jih uporabimo npr. kot ključne besede;
- izdelovanje miselnih vzorcev:
da z njihovo uporabo laže organiziramo snov in si ustvarimo vidne predstave, ki nam pozneje olajšajo priklic iz spomina ...;
- drugi smiselni odgovori.

OPOMBA: Če kandidat navaja dejavnike učenja, npr. klimatske razmere, svetloba, utrujenost ..., se odgovor ne upošteva.

6. raven:	presoja 3 načinov uspešnega učenja s 3 različnimi utemeljitvami	4 točke
	presoja 3 načinov uspešnega učenja z 2 različnima utemeljitvama	3 točke
5. raven:	presoja 2 načinov uspešnega učenja z 1 utemeljitvijo	2 točki
	presoja 2 načinov uspešnega učenja brez utemeljitve	1 točka

OPOMBA: Če se utemeljitve ponavljajo, to upoštevamo kot 1 utemeljitev.

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili po Predmetnem izpitnem katalogu 2007, str. 8.

3. ESEJ

ZNANJE

Oprelitev predsodkov:

- predsodki so neutemeljena (neupravičena, napačna) stališča;
- predsodki so predsodbe, ki ne temeljijo na realnih dejstvih;
- druge smiselne opredelitve.

OPOMBA: Zadostuje 1 ustrezna opredelitev. Opredelitev je pomanjkljiva, če kandidat navede le npr.: predsodki so vrsta stališč ...

Značilnosti predsodkov:

- vplivajo na obnašanje posameznika;
- močno poudarjeno imajo čustveno komponento;
- čustvena komponenta je navadno negativna;
- oblikujejo se v procesu socializacije – so naučeni;
- težko jih je spreminjati in odpraviti;
- drugi smiselni odgovori.

Vrste predsodkov:

rasni, verski, nacionalni, spolni, predsodki do manjšin ali marginalnih skupin (npr. do homoseksualcev, umsko manj razvitih, obolelih za AIDS-om ...) idr.

OPOMBA: Vrste predsodkov so lahko navedene tudi opisno, npr. predsodki do žensk, muslimanov ..., a morajo biti iz različnih skupin.

2. raven:	opredelitev, 2 značilnosti in navedene 3 vrste predsodkov	4 točke
	opredelitev, 1 značilnost in navedene 3 vrste predsodkov	3 točke
1. raven:	pomanjkljiva opredelitev in navedeni 2 vrsti predsodkov	2 točki
	pomanjkljiva opredelitev in navedena 1 vrsta predsodkov	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA

Ponazoritev predsodkov s primeri vedenja, npr.:

- verski predsodek:
otroci se posmehujejo sošolki muslimanske veroizpovedi, ki nosi ruto;
- nacionalni predsodek:
nemški mladostniki pretepajo vrstnika, ker je turške narodnosti;
- spolni predsodek:
na delovno mesto šoferja avtobusa raje sprejmejo moškega kakor žensko, čeprav sta oba enako usposobljena;
- rasni predsodek:
v času Hitlerjevega nacizma so fizično preganjali in iztrebljali predstavnike nearijske rase, predvsem Jude in Rome;
- predsodek do marginalnih skupin:
ljudje se ne družijo več z osebo, za katero so izvedeli, da ima AIDS ...

OPOMBA: Če je vedenje opisano zgolj na splošno (npr. do predstavnikov drugih narodnosti smo agresivni, jih zasmehujemo, izvajamo genocid ...), je to slabo ponazorjen primer vedenja.

- 4. raven:** primer vedenja za vsako od 3 vrst predsodkov 3–4 točke
- OPOMBA: Za 4 točke mora kandidat poleg primera vedenja navesti tudi vrsto predsodka, ki jo primer zadeva.
- 3. raven:** primer vedenja za 2 vrsti predsodkov 2 točki
- primer vedenja za 1 vrsto predsodkov **ali** 2 slaba primera vedenja 1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE

Presoje vzrokov oblikovanja predsodkov s pojasnitvijo, npr.:

- proces socializacije:
otrok prevzame predsodke, ki jih opazi pri svojih starših in med vrstniki ...;
- ekonomsko-politični vzroki:
zaradi brezposelnosti in socialnih problemov se razvijejo oziroma okrepijo predsodki do priseljencev, ki »odjedajo delo« ...;
- frustracije:
oseba, ki je jezna, preusmeri agresivnost na šibkejšo skupino ali posameznika, ki ima vlogo »grešnega kozla« ...;
- drugi smiselni odgovori:
npr. vzgoja, vpliv medijev, negativne osebne izkušnje, modelno učenje, avtoritarna osebna struktura, identifikacija s predsodki skupine ...;
z ustreznimi pojasnitvami.

- 6. raven:** presoje 3 vzrokov s pojasnitvami 4 točke
- presoji 2 vzrokov s pojasnitvama 3 točke
- 5. raven:** presoji 2 vzrokov z 1 pojasnitvijo 2 točki
- presoja 1 vzroka s pojasnitvijo **ali** presoji 2 vzrokov brez pojasnitve 1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili po Predmetnem izpitnem katalogu 2007, stran 8.

IZPITNA POLA 3**Strukturirane naloge****1. NALOGA**

A) Opredelitve s primeri:

- duševni procesi: pojavi, ki se dogajajo v naši notranjosti in jih spoznavamo z introspekcijo, **npr.** mišljenje, čustvovanje, spominjanje ...;
- lastnosti: razmeroma trajne posameznikove značilnosti oziroma ustaljeni načini doživljanja in vedenja, **npr.** družabnost, poštenost ...;
- obnašanje: dejavnost organizma, v kateri se kaže naše doživljanje oziroma lastnosti, **npr.** jok, kretnje ...

OPOMBA: Zadostuje po 1 primer duševnega procesa, lastnosti in obnašanja.

2. raven:	3 opredelitve s primeri	3 točke
1. raven:	2 opredelitvi s primeroma	2 točki
	1 opredelitev s primerom ali primeri za 2 področji preučevanja	1 točka

B) Začetki znanstvene psihologije:

- utemeljitelj znanstvene psihologije je W. Wundt,
- leta 1879 je v Leipzigu ustanovil prvi psihološki laboratorij,
- začel je preverjati in dokazovati psihološka spoznanja (introspekcija, eksperiment ...).

OPOMBA: Zadostujeta 2 opisa začetkov psihologije.

Značilnosti znanstvenega spoznavanja s pojasnitvijo, npr.:

- sistematičnost: spoznanja morajo biti pridobljena metodično, načrtno, biti morajo ponovljena in potrjena;
- objektivnost: spoznanja morajo odsevati značilnosti predmeta spoznavanja in ne značilnosti oseb, ki spoznavajo;
- utemeljenost: spoznanja morajo biti utemeljena z logičnimi pojasnili in dokazi, osebno prepričanje, vera in avtoritete ne veljajo kot znanstvene utemeljitve ...;
- drugi smiselni odgovori, npr. kritičnost, preverljivost, nadzorovanost, s pojasnitvami.

4. raven:	2 opisa začetkov znanstvene psihologije in navedeni ter pojasnjeni 2 značilnosti znanstvenega spoznavanja	4 točke
	2 opisa začetkov znanstvene psihologije in navedeni 2 značilnosti znanstvenega spoznavanja, 1 pojasnjena	3 točke

3. raven: 2 opisa začetkov znanstvene psihologije in navedeni 2 značilnosti znanstvenega spoznavanja 2 točki

2 opisa začetkov znanstvene psihologije **ali** 1 opis začetkov in navedena 1 značilnost znanstvenega spoznavanja 1 točka

C) Presoja znanosti, ki so sorodne psihologiji:

sociologija, pedagogika, filozofija, medicina (psihijatrija), antropologija, biologija ...

Utemeljitev podobnosti in razlik s psihologijo, npr.:

Znanost	Podobnosti	Razlike
Sociologija	Obe znanosti preučujeta človeka kot družbeno bitje.	Sociologijo bolj zanima delovanje večjih skupin, psihologijo pa posameznik kot del skupine.
Filozofija	Obe znanosti postavljata vprašanja o spoznavanju, o etiki in morali, o govoru in jeziku ...	Psihologija svoja spoznanja empirično preverja, filozofija pa ne.
Pedagogika	Obe znanosti preučujeta procese učenja in razvoja.	Psihologija daje teoretične osnove, pedagogika pa didaktične napotke za pouk.
Biologija	Obe znanosti preučujeta živi svet, človek pa je del živega sveta. Zato tako biologija kakor psihologija preučujeta človeka.	Biologijo bolj zanima delovanje organizma ter sorodnosti in razlike z drugimi živimi bitji, psihologija pa preučuje tudi duševnost in osebnost.

OPOMBA: Upoštevamo presojo vsake sorodne znanosti, ki je ustrezno utemeljena.

6. raven: presoja 2 sorodnih znanosti z navedbo 1 podobnosti in 1 razlike za vsako znanost 4 točke

presoja 2 sorodnih znanosti, za 1 znanost navedena 1 podobnost in 1 razlika 3 točke

5. raven: presoja 1 sorodne znanosti z navedbo 1 podobnosti in 1 razlike za vsako znanost **ali** presoja 2 sorodnih znanosti, za 1 znanost navedena 1 podobnost *ali* 1 razlika 2 točki

presoja 1 sorodne znanosti z navedbo 1 podobnosti *ali* 1 razlike 1 točka

2. NALOGA

A) Ugotovitev vrst konfliktov

Breda: konflikt približevanje – približevanje (+/+; plus-plus konflikt; dvojno približevanje)

Darja: konflikt izogibanje – izogibanje (-/-; minus-minus konflikt; lahko tudi konflikt oddaljevanja – oddaljevanja; dvojno izogibanje)

Opredelitev obeh vrst konfliktov

Konflikt približevanje – približevanje: pomeni sočasno delovanje dveh nasprotujočih si motivov (motivov, ki se med seboj izključujeta, ovirata, motivov, med katerima mora posameznik izbirati), ki imata za posameznika pozitivno vrednost.

Konflikt izogibanje – izogibanje: pomeni sočasno delovanje dveh nasprotujočih si motivov (motivov, ki se med seboj izključujeta, ovirata, motivov, med katerima mora posameznik izbirati), ki imata za posameznika negativno vrednost.

OPOMBA: V opredelitvah obeh vrst konfliktov mora biti jasno razvidna pozitivna oziroma negativna vrednost konflikta. Če kandidat navede samo splošno opredelitev (brez razlikovanja obeh vrst konfliktov), je ocenjen na 1. ravni.

2. raven:	ugotovitev obeh vrst konfliktov in obe opredelitvi	3 točke
1. raven:	ugotovitev 1 vrste konflikta in 1 opredelitev	2 točki
	ugotovitev 1 vrste konflikta ali 1 opredelitev	1 točka

B) Poimenovanje: konflikt približevanje – izogibanje oziroma oddaljevanje (+/-)

Primer: npr. želimo imeti intimno razmerje z osebo, ki nam je všeč, vendar se hkrati zavedamo, da je ta oseba nestalna v partnerskem odnosu; želimo se družiti z osebo, ki nam je simpatična, vendar je ostali prijatelji v družbi ne sprejemajo; radi bi se izkazali pred učiteljem, pa se hkrati bojimo njegove kritike,...

4. raven:	poimenovanje konflikta in 2 primera	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti primerov.	
3. raven:	poimenovanje konflikta in 1 primer ali 2 primera	2 točki
	poimenovanje konflikta ali primer	1 točka

C) Presoje na podlagi primerjav treh vrst konfliktov in utemeljitve

Konflikt +/- je med tremi vrstami konfliktov najbolj obremenilen za posameznikovo duševno delovanje, **ker** nas cilj hkrati privlači in odbija; ker nenehno nihamo med približevanjem in izogibanjem; ker približevanje vzbuja nelagodje, izogibanje pa nezadovoljstvo ...

Konflikt -/- je manj obremenilen kakor konflikt +/-, **ker** nas konfliktni cilji sploh ne privlačijo ...; **ali**

Konflikt -/+ je bolj obremenilen kakor konflikt +/+, **ker** odločanje med neprivlačnimi cilji povzroča negativna čustva; ker se posameznik pogosto umakne iz situacije; ker se odločitvi ne more izogniti in ponavadi izbere manjše zlo ...

Konflikt +/+ je med tremi konflikti najmanj obremenilen, **ker** se mora posameznik preprosto le odločiti za enega od njemu privlačnih ciljev ...

6. raven:	presoja treh vrst konfliktov, vsi 3 utemeljeni	4 točke
	presoja dveh vrst konfliktov, oba utemeljena	3 točke
5. raven:	presoja dveh vrst konfliktov, 1 utemeljen	2 točki
	presoja 2 vrst konfliktov ali presoja 1 vrste konflikta z utemeljitvijo	1 točka

3. NALOGA

A) Poimenovanje in opredelitev:

- slika a: načelo bližine – skupaj (kot celoto) zaznavamo dražljaje, ki so blizu drug drugemu,
- slika b: načelo podobnosti – skupaj (kot celoto) zaznavamo dražljaje, ki so si podobni.

2. raven:	obe načeli poimenovani in opredeljeni	3 točke
1. raven:	1 načelo poimenovano in opredeljeno ali obe načeli poimenovani	2 točki
	1 načelo poimenovano ali 1 načelo opredeljeno	1 točka

B) Opis:

- **značilnosti lika:** del čutnega polja, za katero se zdi, da leži pred podlago; je v središču pozornosti; je nekaj enovitega in celovitega; ponavadi mu pripada rob; pogosto se zdi plastičen; od podlage se jasno loči; ponavadi izstopijo kot lik bolj poznani deli čutnega polja oziroma deli, ki imajo pomen ...
- **značilnosti podlage:** je nejasna in nedoločna; zdi se, da leži razpršena za likom; je slabo organizirana in difuzna; ne dojemamo je jasno in razločno; nanjo nismo posebno pozorni ...

OPOMBA: Za ustrezen opis zadostuje navedba 2 značilnosti lika in 2 značilnosti podlage.

Ponazoritev načela lika in podlage, npr.:

- na vidnem področju: ko gledamo risbo na papirju, je risba lik, ki se jasno loči od papirja kot podlage ...;
- na slušnem področju: ko poslušamo koncert s solistom in orkestrom, izstopi solist kot lik, spremljavo orkestra pa slišimo v ozadju kot podlago ...;
- na vonjalnem področju: med kuhanjem kosila izstopi vonj zažgane jedi kot lik iz ozadja vseh drugih vonjav ...;
- smiselne ponazoritve na drugih čutnih področjih ...

4. raven:	ustrezen opis lika in podlage ter 2 primera z različnih čutnih področij	4 točke
	ustrezen opis lika in podlage in 1 primer ali pomanjkljiv opis lika in podlage in 2 primera z različnih čutnih področij	3 točke
	OPOMBA: Opis je pomanjkljiv, če je navedena po 1 značilnost lika in podlage ali sta navedeni samo 2 značilnosti lika oziroma 2 značilnosti podlage.	
3. raven:	pomanjkljiv opis lika in podlage in ustrezen 1 primer	2 točki
	pomanjkljiv opis lika in podlage ali ustrezen 1 primer	1 točka

C)

Presoja in pojasnitev vpliva čustev, npr.:

- od čustev je odvisno, na kaj bomo pozorni oziroma kaj bomo zaznali, npr. zaljubljen človek zaznava predvsem ljubljeno osebo in dogajanje, povezano z njo, žalosten posameznik je usmerjen na zaznavanje notranjega dogajanja ...;
- zaradi čustev je zaznavanje bolj subjektivno, npr. ko smo zaljubljeni, spregledamo napake, ki jih ima ljubljena oseba ...;
- močna pozitivna ali negativna čustva ponavadi zmanjšujejo obseg zaznavanja, npr. v stanju panike zaradi omejenega zaznavanja situacijo ocenimo napačno in ravnamo nepremišljeno;
- močna čustva vplivajo na pojav zmotnih zaznav oziroma iluzij, npr. zaradi strahu interpretiramo škripanje stopnic na hodniku kot premikanje vlomilca ...;
- drugi smiselni odgovori.

Presoja in pojasnitev vpliva izkušenj, npr.:

- poprejšnje izkušnje lahko povzročijo zaznavno naravnost: ker pričakujemo, da bomo zaznali neki objekt, ga tudi zaznamo, npr. če preučevancem najprej pokažemo serijo števil ali črk, nato pa dvoumni znak, ga bodo zaznali glede na izkušnjo;
- izkušnje vplivajo tudi na hitrost zaznavanja nekega dražljaja, npr. hitreje zaznamo jok svojega otroka, besede v lastnem jeziku hitreje kakor v tujem ...;
- izkušnje vplivajo na zaznavno organizacijo, npr. kaj bomo zaznali kot lik oziroma celoto, je močno odvisno od naših izkušenj;
- od izkušenj je odvisen razvoj zaznavanja, npr. posamezniki, ki so bili ob rojstvu slepi in so pozneje spregledali, imajo težave pri prepoznavanju barv in preprostih oblik, ne znajo oceniti oddaljenosti predmetov v prostoru ...;
- drugi smiselni odgovori.

6. raven:	2 presoji vpliva čustev in 1 presoja vpliva izkušenj s pojasnitvami ali obrnjeno	4 točke
	1 presoja vpliva čustev in 1 presoja vpliva izkušenj s pojasnitvama	3 točke
5. raven:	2 presoji vpliva s pojasnitvama (ne glede na področje) ali 3 presoje vpliva brez pojasnitev	2 točki
	1 presoja vpliva s pojasnitvijo ali 2 presoji vpliva brez pojasnitev	1 točka

4. NALOGA

A) Opis:

- Jezikovna inteligentnost je sposobnost učinkovitega besednega izražanja in razumevanja kompleksnih besednih sporočil.
- Znotrajosebna inteligentnost je sposobnost zavedanja in razumevanja lastnega doživljanja in vedenja.

Druge inteligentnosti po Gardnerju:

logično-matematična, prostorska, glasbena, telesno-gibalna, medosebna (interpersonalna), naravoslovna (naturalistična), duhovna (eksistencialna)

2. raven:	opisani obe navedeni inteligentnosti in navedene še 3 druge inteligentnosti	3 točke
1. raven:	opisana 1 navedena inteligentnost in navedeni še 2 drugi inteligentnosti	2 točki
	opisana 1 navedena inteligentnost ali navedeni 2 drugi inteligentnosti	1 točka

B) Ponazoritev inteligentnosti s konkretnimi primeri dejavnosti, npr.:

- logično-matematična:
npr. pri kritičnem ovrednotenju psihološke teorije ali raziskave, reševanju logičnih nalog pri matematiki, preverjanju učinkovitosti novega cepiva, igranju šaha ...
- prostorska:
npr. pri reševanju geometrijskih nalog, risanju gradbenih načrtov, najdenju v tujem mestu med počitnicami ...
- telesno-gibalna:
npr. pri učenju odbojke pri športni vzgoji, tekmovanju plesnih parov, šivanju modnih kreacij, igranju nogometa s prijatelji ...
- medosebna:
npr. pri sodelovalnem učenju, timskem delu, vodenju skupine, zaupnem pogovoru s prijateljico/prijateljem ...

4. raven:	3 inteligentnosti ponazorjene, vsaka z 2 primeroma dejavnosti	3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti odgovora.
Če kandidat ponazori inteligentnost s primeri dejavnosti v prostem času *in* učnih ali poklicnih situacijah, je ocenjen s 4 točkami.

3. raven:	3 inteligentnosti ponazorjene, vsaka z 1 primerom dejavnosti ali 2 inteligentnosti ponazorjeni, vsaka z 2 primeroma dejavnosti	2 točki
	2 inteligentnosti ponazorjeni, vsaka z 1 primerom dejavnosti ali 1 inteligentnost ponazorjena z 2 primeroma dejavnosti	1 točka

OPOMBA: Če kandidat navaja splošne primere, npr. v družbi, na zabavi, pri matematiki, je lahko ocenjen na 3. ravni.

C) Presoja podobnosti in razlik med Gardnerjevo in Thurstonovo teorijo inteligentnosti:

Podobnosti:

- obe teoriji (prvotno) navajata enako število (sedem) sposobnosti (faktorjev oz. inteligentnosti),
- v obeh teorijah so sposobnosti razmeroma neodvisne; izraženost neke sposobnosti je neodvisna od izraženosti drugih sposobnosti,
- obe teoriji vključujeta nekatere podobne sposobnosti, npr. prostorske, besedne oz. jezikovne, logične oz. zmožnost presojanja in sklepanja ...,
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Razlike:

- Gardnerjeva teorija vključuje nekatere sposobnosti, ki jih Thurstone ne opredeli, npr. telesno-gibalno, medosebno in znotrajosebno inteligentnost,
- v Thurstonovi teoriji sta med primarne faktorje uvrščena zaznavni in spominski faktor, ti sposobnosti se v Gardnerjevi teoriji ne pojavita, teoriji se razlikujeta pri opredelitvi besednih oz. jezikovnih sposobnosti:
- Gardner navaja jezikovno inteligentnost, Thurstone pa loči besedni in besednostni faktor,
- Thurstonova teorija izhaja iz psihometričnega načina (merjenja IQ), Gardnerjeva teorija pa se opira na raziskovanje središč v možganih, medkulturne študije, proučevanje talentiranih posameznikov ...,
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	presoja 2 podobnosti in 2 razlik med teorijama	4 točke
	presoja 1 podobnosti in 2 razlik ali obratno	3 točke
5. raven:	presoja 1 podobnosti in 1 razlike	2 točki
	presoja 1 podobnosti ali 1 razlike	1 točka